

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. WATHELET
fremsat den 25. juli 2018¹

Forenede sager C-297/17, C-318/17, C-319/17 og C-438/17

Bashar Ibrahim (sag C-297/17),
Mahmud Ibrahim (sag C-318/17),
Fadwa Ibrahim (sag C-318/17),
Bushra Ibrahim (sag C-318/17),
Mohammad Ibrahim, retligt repræsenteret ved Fadwa og Mahmud Ibrahim (sag C-318/17),
Ahmad Ibrahim, retligt repræsenteret ved Fadwa og Mahmud Ibrahim (sag C-318/17),
Nisreen Sharqawi (sag C-319/17),
Yazan Fattayrji, retligt repræsenteret ved Nisreen Sharqawi (sag C-319/17),
Hosam Fattayrji, retligt repræsenteret ved Nisreen Sharqawi (sag C-319/17),
mod
Forbundsrepublikken Tyskland
og
Forbundsrepublikken Tyskland
mod
Taus Magamadov (sag C-438/17)

(anmodninger om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland))

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2013/32/EU – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse – artikel 52 – dette direktivs anvendelsesområde ratione temporis – artikel 33, stk. 2, litra a) – afvisning af en asylansøgning med den begrundelse, at en anden medlemsstat tidligere har indrømmet subsidiær beskyttelse – artikel 4 og 18 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – systemiske mangler ved asyproceduren i den anden medlemsstat – direktiv 2011/95/EU – artikel 20 ff. – levevilkårene for personer med subsidiær beskyttelse i den sidstnævnte stat – reel og påvist risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling«

1. Anmodningerne om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 vedrører fortolkningen af for det første artikel 33, stk. 2, litra a), og artikel 52, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse² og artikel 4 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) og for det andet af artikel 20 ff. i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse³.

1 – Originalsprog: fransk.

2 – EUT 2013, L 180, s. 60.

3 – EUT 2011, L 337, s. 9.

2. Anmodningerne er blevet indgivet i forbindelse med tre tvister mellem Bashar Ibrahim (sag C-297/17), Mahmud Ibrahim, Fadwa Ibrahim, Bushra Ibrahim, de mindreårige børn Mohammad og Ahmad Ibrahim (sag C-318/17) samt Nisreen Sharqawi og hendes mindreårige børn Yazan og Hosam Fattayrji (sag C-319/17), statsløse palæstinensiske asylansøgere, der har været bosat i Syrien, mod Forbundsrepublikken Tyskland vedrørende afgørelser truffet af Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (forbundsstyrelsen for indvandrere og flygtninge, Tyskland, herefter »Bundesamt«), hvorved de blev nægtet asyl med den begrundelse, at de var indrejst fra et sikkert tredjeland.

3. Anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-438/17 vedrører fortolkningen af artikel 33, stk. 2, litra a), og artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32.

4. Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Forbundsrepublikken Tyskland og asylansøgeren Taus Magamadov, en russisk statsborger, der hævder at være tjetjener, og som har været bosat i Polen, vedrørende en afgørelse truffet af Bundesamt, hvorved han blev nægtet asyl med den begrundelse, at han var indrejst fra et sikkert tredjeland.

I. Retsforskrifter

A. Folkeretten

1. Genèvekonventionen

5. Artikel 21 i konventionen om flygtninges retsstilling, som blev undertegnet i Genève den 28. juli 1951⁴ og trådte i kraft den 22. april 1954, som suppleret ved protokollen vedrørende flygtninges retsstilling, der blev indgået i New York den 31. januar 1967 og trådte i kraft den 4. oktober 1967 (herefter »Genèvekonventionen«), med overskriften »Bolig«, bestemmer:

»I det omfang, hvori boligforhold ordnes ved love eller bestemmelser eller er undergivet offentlige myndigheders kontrol, skal de kontraherende stater indrømme flygtninge, der lovligt bor indenfor deres område, den gunstigst mulige behandling og i alle tilfælde en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der under samme forhold indrømmes udlændinge i almindelighed.«

2. Den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

6. Under overskriften »Forbud mod tortur« fastsætter artikel 3 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«), følgende:

»Ingen må underkastes tortur, ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.«

B. EU-retten

1. Chartret

7. Chartrets artikel 1 med overskriften »Den menneskelige værdighed« har følgende ordlyd:

»Den menneskelige værdighed er ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes.«

⁴ – United Nations Treaty Series, bd. 189, s. 50, nr. 2545 (1954).

8. Chartrets artikel 4 med overskriften »Forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf« bestemmer:

»Ingen må underkastes tortur, ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.«

Chartrets artikel 18, der har overskriften »Asylret«, bestemmer:

»Asylretten sikres under iagttagelse af reglerne i Genèvekonventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtninges retsstilling og i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde [...].«

9. Chartrets artikel 51 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 1:

»Bestemmelserne i dette charter er rettet til Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer under iagttagelse af nærhedsprincippet samt til medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten. De respekterer derfor rettighederne, overholder principperne og fremmer anvendelsen heraf i overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under overholdelse af grænserne for de kompetencer, der er tildelt Unionen i traktaterne.«

10. Chartrets artikel 52 med overskriften »Rækkevidde og fortolkning af rettigheder og principper« bestemmer følgende i stk. 3:

»I det omfang dette charter indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved [EMRK], har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.«

2. Direktiv 2013/32

11. Artikel 33 i direktiv 2013/32 med overskriften »Ansøgninger, der kan afvises« bestemmer:

»1. Ud over tilfælde, hvor en ansøgning i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 604/2013 ikke behandles, behøver medlemsstaterne ikke at tage stilling til, hvorvidt ansøgeren kan anerkendes med henblik på international beskyttelse i henhold til direktiv 2011/95/EU, hvis en ansøgning i henhold til denne artikel afvises.

2. Medlemsstaterne kan udelukkende afvise en ansøgning om international beskyttelse, hvis:

a) en anden medlemsstat har indrømmet international beskyttelse

[...]«

12. Direktivets artikel 40 med overskriften »Fornyede ansøgninger« bestemmer:

»[...]

2. [...] [E]n fornyet ansøgning om international beskyttelse [underkastes] først en indledende undersøgelse af, om der er fremkommet nye elementer eller oplysninger af betydning, eller ansøgeren har fremlagt sådanne, med henblik på at fastslå, om ansøgeren kan anerkendes som en person med international beskyttelse i henhold til direktiv 2011/95/EU.

3. Konkluderes det i den i stk. 2 omhandlede indledende undersøgelse, at der er fremkommet nye elementer eller oplysninger, eller har ansøgeren fremlagt sådanne, som i væsentligt omfang gør det sandsynligt, at ansøgeren kan anerkendes som en person med international beskyttelse i henhold til direktiv 2011/95/EU, realitetsbehandles ansøgningen i overensstemmelse med kapitel II. Medlemsstaterne kan også fastsætte, at en fornyet ansøgning af andre grunde skal underkastes yderligere behandling.

4. Medlemsstaterne kan fastsætte, at ansøgningen kun bliver realitetsbehandlet, hvis ansøgeren uden egen skyld var ude af stand til at gøre rede for de forhold, der er omhandlet i denne artikels stk. 2 og 3 under den tidligere procedure, navnlig ved at udøve vedkommendes ret til et effektivt retsmiddel i henhold til artikel 46.

[...]«

13. Direktivets artikel 51, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme artikel 1-30, artikel 31, stk. 1 og 2 og stk. 6-9, artikel 32-46, artikel 49 og 50 og bilag I senest den 20. juli 2015. De underretter straks Kommissionen herom.«

14. Artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne anvender de i artikel 51, stk. 1, omhandlede love og administrative bestemmelser i forbindelse med ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet, og i forbindelse med procedurer for fratagelse af international beskyttelse, der er indledt efter den 20. juli 2015 eller en tidligere dato. Ansøgninger, der er indgivet inden den 20. juli 2015, og procedurer for fratagelse af flygtningestatus, der er indledt inden denne dato, er omfattet af love og administrative bestemmelser, der er vedtaget i henhold til [Rådets] direktiv 2005/85/EF [af 1.12.2005 om minimumsstandarder for procedurer for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne⁵].«

C. Tysk ret

15. § 29 i Asylgesetz (asylloven) af 2. september 2008, som ændret ved Integrationsgesetz (integrationsloven) af 31. juli 2016 (BGBl. I, S., s. 1939) (herefter »AsylG«) bestemmer:

»(1) En asylansøgning afvises, hvis

1. en anden stat er ansvarlig for behandlingen af asylansøgningen
 - a) i henhold til [Dublin III-]forordningen⁶ eller
 - b) i henhold til andre EU-regler eller en folkeretlig konvention
2. en anden medlemsstat af Den Europæiske Union allerede har indrømmet udlændingen international beskyttelse, jf. § 1, stk. 1, nr. 2, [...]«

5 – EUT 2005, L 326, s. 13.

6 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26.6.2013 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, der er indgivet af en tredjelandstatsborger eller en statsløs i en af medlemsstaterne (EUT 2013, L 180, s. 31). Jf. desuden Rådets forordning (EF) nr. 343/2003 af 18.2.2003 om fastsættelse af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning, der er indgivet af en tredjelandstatsborger i en af medlemsstaterne (EUT 2003, L 50, s. 1), herefter »Dublin II-forordningen«.

16. AsylG's § 77, stk. 1, bestemmer:

»I sager, der er omfattet af denne lov, skal retten foretage sin bedømmelse på grundlag af de faktiske og retlige omstændigheder, der forelå på tidspunktet for det sidste retsmøde; træffes afgørelsen uden mundtlig forhandling, er tidspunktet, hvor afgørelsen træffes, afgørende. [...]«

II. Tvisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

A. Sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17

17. Sagsøgeren i sag C-297/17⁷, Bashar Ibrahim, er søn af Mahmud Ibrahim og Fadwa Ibrahim og bror til de tre øvrige sagsøgere⁸, der, ligesom deres forældre, er sagsøgerne i sag C-318/17.

18. Sagsøgerne i hovedsagerne i disse sager rejste ud af Syrien i 2012 og kom til Bulgarien, hvor de ved afgørelser af 26. februar og 7. maj 2013 blev tildelt subsidiær beskyttelsesstatus. I november 2013 fortsatte de gennem Rumænien, Ungarn og Østrig og rejste ind i Tyskland, hvor de den 29. november 2013 indgav en fornyet ansøgning om asyl.

19. Den 22. januar 2014 fremsatte Bundesamt anmodninger til de bulgarske nationale myndigheder om tilbagetagelse af de pågældende personer. De bulgarske myndigheder gav afslag på anmodningerne ved skrivelser af 28. januar og 10. februar 2014 med den begrundelse, at sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17 og C-318/17 allerede var blevet indrømmet subsidiær beskyttelse i Bulgarien, hvorved Dublin III-forordningens tilbagetagelsesordning ikke kunne finde anvendelse i det pågældende tilfælde. I øvrigt var den kompetente bulgarske myndighed det lokale grænsepoliti.

20. Ved afgørelser af 27. februar og 19. marts 2014 gav Bundesamt sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17 og C-318/17 afslag på asyl uden at realitetsbehandle deres ansøgninger på grund af deres indrejse fra et sikkert tredjeland og beordre deres tilbagesendelse til den bulgarske grænse.

21. Ved domme afsagt henholdsvis den 20. maj og den 22. juli 2014 gav Verwaltungsgericht (forvaltningsdomstol, Tyskland) ikke sagsøgerne medhold i deres søgsmål til prøvelse af disse afgørelser.

22. Ved domme afsagt den 18. februar 2016 annullerede Oberverwaltungsgericht (appeldomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland) ordrene om tilbagesendelse til den bulgarske grænse, men forkastede de øvrige påstande. Ifølge denne domstol var afslaget på asyl i Tyskland til sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17 og C-318/17 berettiget, eftersom de pågældende var indrejst fra et sikkert tredjeland. Ordrene om tilbagesendelse til den bulgarske grænse var imidlertid ulovlige, idet det ikke var godtgjort, at Republikken Bulgarien stadig var villig til at overtage sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17 og C-318/17.

23. Sagsøgerne har iværksat en revisionsanke ved Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland) til prøvelse af afgørelserne om delvis forkastelse af deres påstande. De har bl.a. gjort gældende, at den ordning, som blev indført ved Dublin III-forordningen, også finder anvendelse, efter at der er indrømmet subsidiær beskyttelse. Ifølge Bundesamt kan asylansøgningerne derimod ikke længere behandles i henhold til AsylG's § 29, stk. 1, nr. 2, som indholdsmæssigt svarer til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32.

7 – De faktiske omstændigheder i sag C-319/17 svarer i det væsentlige til de faktiske omstændigheder, der har givet anledning til anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17. Desuden er begrundelsen og de præjudicielle spørgsmål de samme som i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17.

8 – Dvs. Bushra, Mohammad og Ahmad Ibrahim.

24. Under disse omstændigheder har Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er overgangsbestemmelsen i artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, som udgør en gennemførelse af bemyndigelsen i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, der er udvidet i forhold til den tidligere bestemmelse, og hvorefter en ansøgning om international beskyttelse skal afvises, når ansøgeren er blevet indrømmet subsidiær beskyttelse i en anden medlemsstat, såfremt den nationale bestemmelse i mangel af en national overgangsbestemmelse også finder anvendelse på ansøgninger, som er indgivet før den 20. juli 2015?

Tillader overgangsbestemmelsen i artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 medlemsstaterne at gennemføre den udvidede bemyndigelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 med tilbagevirkende kraft med den konsekvens, at også asylansøgninger, som er indgivet før den nationale gennemførelse af denne udvidede bemyndigelse, men som på tidspunktet for gennemførelse endnu ikke er endeligt afgjort, skal afvises?

2) Indrømmer artikel 33 i direktiv 2013/32 medlemsstaterne en ret til at vælge, om de vil afvise at behandle en asylansøgning på grund af anden international kompetence (Dublinforordningen) eller i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32?

3) Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende: Er EU-retten til hinder for, at en medlemsstat kan afvise at behandle en ansøgning om international beskyttelse på grund af indrømmelse af subsidiær beskyttelse i en anden medlemsstat som gennemførelse af bemyndigelsen i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, når

a) ansøgeren begærer en forbedring af den subsidiære beskyttelse, som er blevet ham indrømmet i en anden medlemsstat (tilkendelse af flygtningestatus), og asylsagen i den anden medlemsstat var behæftet med [systemiske] mangler og fortsat er det eller

b) udformningen af den internationale beskyttelse, navnlig levevilkårene for personer, som er berettiget til subsidiær beskyttelse, i den anden medlemsstat, som allerede har indrømmet ansøgeren subsidiær beskyttelse,

– er i strid med artikel 4 i chartret [...] henholdsvis EMRK's artikel 3 eller

– ikke opfylder kravene i artikel 20 ff. i direktiv 2011/95, uden dog at være i strid med chartrets artikel 4 henholdsvis EMRK's artikel 3?

4) Såfremt det tredje spørgsmål, litra b), besvares bekræftende: Gælder dette også i tilfælde, hvor personer, som er berettiget til subsidiær beskyttelse, ikke sikres eksistenssikrende ydelser eller i forhold til andre medlemsstater kun i væsentligt begrænset omfang, men de hvad dette angår ikke behandles anderledes end denne medlemsstats egne statsborgere?

5) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende:

a) Finder Dublin III-forordningen anvendelse i en sag om indrømmelse af international beskyttelse, når asylansøgningen er indgivet før den 1. januar 2014, men anmodningen om tilbagetagelse først er indgivet efter den 1. januar 2014, og ansøgeren tidligere (i februar 2013) allerede har fået subsidiær beskyttelse i den anmodede medlemsstat?

- b) Følger det som en uskreven regel af Dublinreglerne, at ansvaret overgår til den medlemsstat, som anmoder om tilbagetagelse af en ansøger, når den anmodede ansvarlige medlemsstat har afslået anmodningen om tilbagetagelse i henhold til Dublinreglerne, som var fremsat inden for fristen, og i stedet har henvist til en mellemstatslig tilbagetageaftale?»

B. Sag C-438/17

25. I 2007 indgav Taus Magamadov en asylansøgning i Polen, hvor han blev indrømmet subsidiær beskyttelse ved en afgørelse af 13. oktober 2008. I juni 2012 rejste han ind i Tyskland med sin hustru og sit barn, hvor han den 19. juni 2012 indgav en asylansøgning.

26. Den 13. februar 2013 indgav Bundesamt en anmodning om tilbagetagelse til de polske myndigheder, som den 18. februar 2013 erklærede sig villige til at tilbagetage Taus Magamadov og hans familie.

27. Ved afgørelse af 13. marts 2013 fandt Bundesamt, uden at realitetsbehandle ansøgningerne, at Taus Magamadovs og hans families asylansøgninger skulle afvises, da Republikken Polen var den ansvarlige medlemsstat for behandlingen af disse ansøgninger, og bestemte, at de skulle overføres til Polen. Da overførslen ikke havde fundet sted inden for den fastsatte frist på grund af Taus Magamadovs hustrus helbredsmæssige problemer, trak Bundesamt ved afgørelse af 24. september 2013 sin afgørelse af 13. marts 2013 tilbage med den begrundelse, at Forbundsrepublikken Tyskland var blevet den ansvarlige medlemsstat, da denne frist var udløbet.

28. Ved afgørelse af 23. juni 2014 gav Bundesamt afslag på sagsøgerens ansøgning om international beskyttelse og asyl med den begrundelse, at han var indrejst fra Polen, og beordrede ham tilbagesendt til denne medlemsstat.

29. Ved dom af 19. maj 2015 gav Verwaltungsgericht (forvaltningsdomstol, Tyskland) ikke sagsøgeren medhold i hans søgsmål til prøvelse af denne afgørelse.

30. Ved dom af 21. april 2016 annullerede Oberverwaltungsgericht (appeldomstol i forvaltningsretlige sager) Bundesamts afgørelse af 23. juni 2014.

31. Oberverwaltungsgericht (appeldomstol i forvaltningsretlige sager) fastslog, at reglen i § 16a, stk. 2, første punktum, i Grundgesetz (den tyske forfatning), hvorefter en udlænding, der er indrejst fra et sikkert land, ikke skal gives asyl, ikke fandt anvendelse i hovedsagen på grund af undtagelsen i AsylG's § 26a, stk. 1, tredje punktum, nr. 2, hvorefter reglen om sikre tredjelande ikke anvendes, når Forbundsrepublikken Tyskland, som i det foreliggende tilfælde, er blevet den ansvarlige medlemsstat i henhold til EU-retten. Eftersom asylansøgningen i hovedsagen blev indgivet før den 20. juli 2015, er det direktiv 2005/85, der finder anvendelse. Dette direktivs artikel 25, stk. 2, giver kun mulighed for at afvise en asylansøgning uden at undersøge substansen, når den pågældende er anerkendt som flygtning af en anden medlemsstat.

32. Forbundsrepublikken Tyskland har iværksat en revisionsanke til prøvelse af denne dom ved Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager). Den har navnlig gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede asylansøgning skal afvises i henhold til AsylG's § 29, stk. 1, nr. 2, som indholdsmæssigt svarer til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, da sagsøgeren er indrømmet international beskyttelse i Polen.

33. Taus Magamadov har gjort gældende, at hans asylansøgning, der blev indgivet den 19. juni 2012, ikke skal afvises, idet Republikken Polen ikke har anerkendt ham som flygtning, men blot indrømmet ham subsidiær beskyttelse.

34. Ifølge den forelæggende ret blev Bundesamts afgørelse af 23. juni 2014 truffet, før direktiv 2013/32 trådte i kraft, og Dublin II-forordningen, ikke Dublin III-forordningen, finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

35. Under disse omstændigheder har Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er overgangsbestemmelsen i artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, som udgør en gennemførelse af bemyndigelsen i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, der er udvidet i forhold til den tidligere bestemmelse, og hvorefter en ansøgning om international beskyttelse skal afvises, når ansøgeren er blevet indrømmet subsidær beskyttelse i en anden medlemsstat, såfremt den nationale bestemmelse i mangel af en national overgangsbestemmelse også finder anvendelse på ansøgninger, som er indgivet før den 20. juli 2015?

Gælder dette ligeledes, når asylansøgningen i henhold til artikel 49 i [Dublin III-forordningen] stadig er fuldt ud omfattet af anvendelsesområdet for [Dublin II-forordningen]?

2) Tillader overgangsbestemmelsen i artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 navnlig medlemsstaterne at gennemføre den udvidede bemyndigelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 med tilbagevirkende kraft med den konsekvens, at også asylansøgninger, som er indgivet før den nationale gennemførelse af denne udvidede bemyndigelse, men som på tidspunktet for gennemførelse endnu ikke er endeligt afgjort, skal afvises?»

III. Retsforhandlingerne for Domstolen

36. Ved Domstolens præsidents afgørelse af 9. juni 2017 blev sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17 forenet med henblik på såvel den skriftlige og mundtlige forhandling som dommen, idet de præjudicielle spørgsmål i de tre sager er identiske.

37. Den forelæggende ret har anmodet Domstolen om at undergive disse sager en fremskyndet procedure i henhold til artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement. Den 14. juli 2017 besluttede Domstolens præsident ikke at efterkomme denne anmodning.

38. Den forelæggende ret har ligeledes anmodet Domstolen om at undergive sag C-438/17 en fremskyndet procedure i henhold til artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement. Den 19. september 2017 besluttede Domstolens præsident ikke at efterkomme denne anmodning.

39. Ved Domstolens præsidents afgørelse af 30. januar 2018 blev sagerne C-297/17, C-318/17, C-319/17 og C-438/17 forenet med henblik på såvel den mundtlige forhandling som dommen.

40. Der er afgivet skriftlige indlæg af sagsøgerne i hovedsagen, den tyske, den franske og den polske regering samt af Europa-Kommissionen i sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17.

41. Den tyske, den polske og den ungarske regering samt Kommissionen har afgivet skriftlige indlæg i sag C-438/17.

42. I det fælles retsmøde, der blev afholdt den 8. maj 2018, i sag C-163/17 og de forenede sager C-297/17, C-318/17, C-319/17 og C-438/17, afgav sagsøgerne i hovedsagerne i disse sager, Bundesamt, den tyske, den belgiske, den italienske, den nederlandske og Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen mundtlige indlæg.

IV. Bedømmelse

A. Det første præjudicielle spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 og de to spørgsmål i sag C-438/17

43. Det første præjudicielle spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 og de to præjudicielle spørgsmål i sag C-438/17 vedrører fortolkningen af overgangsbestemmelsen i direktiv 2013/32, dvs. artikel 52, stk. 1. De tager nærmere bestemt sigte på at afgøre, hvilket af de to direktiver, direktiv 2013/32 eller direktiv 2005/85, der finder anvendelse på asylansøgningen af 29. november 2013 fra sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 og asylansøgningen af 19. juni 2012 fra sagsøgeren i hovedsagen i sag C-438/17⁹.

44. Ifølge den forelæggende ret bestemmer AsylG's § 29, stk. 1, punkt 2, der gennemfører artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, at en asylansøgning afvises, hvis en anden medlemsstat allerede har indrømmet den udenlandske statsborger international beskyttelse. Den tilføjer, at AsylG's § 77, stk. 1, »[selv] påbyder [...] anvendelse af AsylG's § 29, stk. 1, nr. 2, på ansøgninger, der er indgivet før dens ikrafttrædelse, for så vidt som de endnu ikke har været genstand for en afgørelse, som ikke kan appelleres. [...] I denne rets øjne vejer de pågældendes tillid til den tidligere retlige orden mindre tungt end det formål, der forfølges ved den nye orden, dvs. at forhindre sekundær migration, efter at der er opnået beskyttelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32«. (Jf. præmis 20 i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17).

45. Det bemærkes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 kan afvise en ansøgning om international beskyttelse, dvs. en ansøgning om flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus, hvis en anden medlemsstat har indrømmet international beskyttelse¹⁰.

46. Medlemsstaterne kunne i henhold til artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85¹¹ derimod afvise en ansøgning om international beskyttelse, hvis en anden medlemsstat havde givet *flygtningestatus*. Ifølge denne bestemmelse kunne en ansøgning om flygtningestatus følgelig ikke afvises, hvis en anden medlemsstat havde givet subsidiær beskyttelsesstatus¹².

9 – Den forelæggende ret har anført, at »EU-lovgiver [...] i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 reelt [har] udvidet den mulighed, som allerede var fastsat i artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85, til at afvise en asylansøgning ved nu at tillade medlemsstaterne at afvise at behandle en asylansøgning, når en anden medlemsstat har indrømmet subsidiær beskyttelse«. (Jf. præmis 15 i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17). I det fælles retsmøde den 8.5.2018 anfægtede Det Forenede Kongeriges regering den forelæggende rets fortolkning af artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85. Den gjorde bl.a. gældende, at når en medlemsstat anvender en fælles procedure på asylansøgninger og ansøgninger om subsidiær beskyttelse, skal den i henhold til artikel 3, stk. 3, i direktiv 2005/85 anvende dette direktiv under hele proceduren. Under disse omstændigheder har Det Forenede Kongeriges regering gjort gældende, at artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85 skal fortolkes således, at en medlemsstat kan afvise at behandle en asylansøgning, når en anden medlemsstat har indrømmet subsidiær beskyttelse. Jeg er ikke enig i denne fortolkning. Ud over den omstændighed, at artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85 udtrykkeligt omhandler flygtningestatus, sammenblander Det Forenede Kongeriges regering efter min opfattelse proceduren for indrømmelse af flygtningestatus eller subsidiær beskyttelse i medlemsstaterne med flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus.

10 – Ifølge præmis 43 i dom af 17.3.2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188), har artikel 33 i direktiv 2013/32 »til formål at lette forpligtelsen for den medlemsstat, der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse, ved at definere de tilfælde, hvor en sådan ansøgning kan afvises«. Den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 anførte grund til at afvise en asylansøgning giver medlemsstaterne mulighed for at afvise ansøgninger om international beskyttelse uden at undersøge substansen.

11 – Direktiv 2005/85 blev ved artikel 53 i direktiv 2013/32 ophævet med virkning fra den 21.7.2015.

12 – Den forelæggende ret har bemærket, at hvis AsylG's § 29, stk. 1, nr. 2, svarer til kravene i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, »er bestemmelsen uforenelig« hvad dette angår med artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85. Ifølge den sidstnævnte bestemmelse »[kan] medlemsstaterne [...] afvise en asylansøgning [...], hvis [...] en anden medlemsstat har givet flygtningestatus«.

47. Der er følgelig en klar og skarp sondring mellem disse to bestemmelses anvendelsesområde, idet medlemsstaterne har videre beføjelser til at afvise en ansøgning om international beskyttelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 end i henhold til artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85¹³. Som følge heraf er det vedrørende spørgsmålet, om ansøgningerne om international beskyttelse kan accepteres, vigtigt at vide, hvilket af de to direktiver der finder anvendelse i hovedsagerne.

48. I denne henseende bestemmer artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32, at medlemsstaterne anvender de nationale bestemmelser til gennemførelse af bl.a. dette direktivs artikel 33 i forbindelse med ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet, og i forbindelse med procedurer for fratagelse af international beskyttelse, der er indledt *efter* den 20. juli 2015¹⁴ »eller *en tidligere dato*«.

49. Det fremgår af forarbejderne til direktiv 2013/32, at udtrykket »eller en tidligere dato«, som ikke indgik i teksten til Kommissionens forslag (KOM (2009) 554), blev indføjet i slutningen af artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32 ved Rådets førstebehandling¹⁵.

50. Denne indføjeelse ligger til grund for de foreliggende præjudicielle forelæggelser. Det må konstateres, at denne bestemmelse er et klassisk eksempel på en dårlig affattelse af en lovtekst eller en uklarhed, som har givet anledning til adskillige retssager og således medfører et betydeligt ressourcespild på såvel nationalt som europæisk plan for ikke at tale om de prøvelser, i det mindste i form af forsinkelser, der påføres de pågældende retssubjekter, som allerede er bebyrdet med andre vanskeligheder.

51. Uden dette udtryk ville artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32 nemlig havde været helt utvetydig, og den 20. juli 2015 ville have været den eneste relevante dato for afgørelsen af, hvilket direktiv der finder anvendelse. Hvilket formål tjener det i øvrigt at bibeholde ordene »efter den 20. juli 2015«, hvis direktivet også vedrører ansøgninger indgivet inden denne dato?

52. Med henblik på afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt datoen den 20. juli 2015 stadig er relevant for fastsættelsen af det tidsmæssige anvendelsesområde for direktiv 2013/32, er jeg enig i den polske regerings og Kommissionens bemærkninger om, at artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 skal læses i sammenhæng.

53. I henhold til artikel 52, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2013/32 er ansøgninger, der er indgivet *inden* den 20. juli 2015, og procedurer for fratagelse af flygtningestatus, der er indledt *inden* denne dato, omfattet af de love og administrative bestemmelser, der er vedtaget i henhold til direktiv 2005/85/EF.

13 – Den polske regering har gjort gældende, at det af en sammenligning af de to bestemmelser, dvs. artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 og artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85, udtrykkeligt fremgår, at direktiv 2013/32 udvidede de beføjelser til at afvise en ansøgning, som en medlemsstat råder over. Den har bemærket, at en ansøgning nu ikke kun kan afvises, hvis en anden medlemsstat har givet ansøgeren flygtningestatus, men også hvis den pågældende har fået subsidiær beskyttelse. Ifølge denne regering kunne en ansøgning derimod, i henhold til direktiv 2005/85, kun afvises, hvis en anden medlemsstat havde givet ansøgeren flygtningestatus.

14 – Det bemærkes, at artikel 33 i direktiv 2013/32 i henhold til dette direktivs artikel 51, stk. 1, skulle gennemføres senest den 20.7.2015. I øvrigt blev direktiv 2005/85 i overensstemmelse med samme direktivs artikel 53 ophævet med virkning fra den 21.7.2015. I hovedsagerne blev der indrømmet subsidiær beskyttelse, og ansøgningerne om flygtningestatus blev indgivet, før den 20.7.2015.

15 – Jf. artikel 52 i Rådets førstebehandlingsholdning (EU) nr. 7/2013 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (omarbejdning), vedtaget af Rådet den 6.6.2013 (C 179 E, s. 27).

54. Det følger af denne helt klare og bindende bestemmelse, at de asylansøgninger, der er indgivet af sagsøgerne i hovedsagerne, som alle blev indgivet inden den 20. juli 2015, er omfattet af de love og administrative bestemmelser, der er vedtaget i henhold til direktiv 2005/85¹⁶. Hvis udtrykket »*eller en tidligere dato*« i artikel 52, stk. 1, første punktum, in fine, i direktiv 2013/32 skulle fortolkes således, at medlemsstaterne har mulighed for at anvende de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktiv 2013/32 på ansøgninger, der er indgivet inden den 20. juli 2015, ville en sådan fortolkning gå stik imod artikel 52, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2013/32 og fordreje denne bestemmelses klare betydning.

55. Jeg kan således ikke se, hvorfor vi skulle »ofre« den klare betydning af artikel 52, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2013/32 for at give udtrykket »*eller en tidligere dato*«, som har medført en tvetydighed, eller endog en modsigelse, i stk. 1, første punktum, mening. Da direktiv 2013/32 på det pågældende punkt er mere restriktivt end direktiv 2005/85, bør Kommissionens argument om, at artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32 giver mulighed for at anvende bestemmelserne i dette direktiv, som er gunstigere for asylansøgeren, med tilbagevirkende kraft¹⁷, ikke engang behandles.

56. Derfor er den eneste logiske fortolkning af artikel 52, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2013/32, at ansøgninger, der er indgivet *efter* den 20. juli 2015, og procedurer for fratagelse af flygtningestatus, der er indledt *efter* denne dato, er omfattet af love og administrative bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse af direktiv 2013/32.

57. Med sit første spørgsmål i sag C-438/17 ønsker den forelæggende ret desuden oplyst, hvorvidt den omstændighed, at den asylansøgning, som sagsøgeren i hovedsagen i denne sag indgav i juni 2012, stadig er fuldt ud omfattet af Dublin II-forordningen¹⁸, er relevant for fortolkningen af artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32. Det er således den forelæggende rets opfattelse, at Dublin II-forordningens anvendelighed i den foreliggende sag kan være til hinder for en anvendelse med tilbagevirkende kraft af den nationale bestemmelse¹⁹, der er vedtaget til gennemførelse af den udvidede bemyndigelse i dette direktivs artikel 33, stk. 2, litra a)²⁰.

58. Eftersom det følger af mit svar i dette forslag til afgørelses punkt 54, at artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 ikke finder anvendelse inden den 20. juli 2015, hvor Dublin III-forordningen allerede var i kraft, er spørgsmålet om, hvorvidt Dublin II-forordningen er til hinder for anvendelsen med tilbagevirkende kraft af den nationale bestemmelse, der er vedtaget til gennemførelse af den udvidede bemyndigelse i dette direktivs artikel 33, stk. 2, litra a), ikke relevant.

16 – Henset til den bindende karakter af artikel 52, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2013/32 kan nationale bestemmelser som AsylG's § 77, stk. 1, ikke fastsætte anvendelsesområdet *ratione temporis* for artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 og artikel 25, stk. 2, litra a), i direktiv 2005/85.

17 – Efter Kommissionens opfattelse kan bestemmelserne i direktiv 2013/32 og de nationale bestemmelser til gennemførelse heraf kun finde anvendelse på ansøgninger, der er indgivet inden den 20.7.2015, hvis de er gunstigere for asylansøgeren end bestemmelserne i direktiv 2005/85 og de som følge heraf var i overensstemmelse med det princip om den gunstigste behandling, som er fastsat i artikel 5 i direktiv 2005/85. Ifølge Kommissionen kan udtrykket »*eller på en tidligere dato*« således alene få praktisk betydning i disse tilfælde. I retsmødet den 8.5.2018 anførte Taus Magamadovs advokat (C-438/17), at udtrykket »*eller på en tidligere dato*« vedrørte tidlig gennemførelse af direktiv 2013/32.

18 – Dublin III-forordningen trådte i kraft den 1.1.2014.

19 – Dvs. AsylG's § 29, stk. 1, nr. 2.

20 – Ifølge den forelæggende ret »[kan] Forbundsrepublikken Tyskland [...] således være (blevet) internationalt ansvarlig i henhold til Dublinreglerne for at undersøge substansen i og afgøre en (forny)et asylansøgning med henblik på at opnå en (forbedret) beskyttelse som flygtning, idet den ikke skal undersøge substansen i eller afgøre ansøgningen efter den bestemmelse, som med tilbagevirkende kraft gennemfører artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32/EU. Ordlyden af artikel 33, stk. 1, i direktiv 2013/32/EU, som alene vedrører Dublin III-forordningen, kan tale for, at bestemmelsen under ingen omstændigheder kan finde anvendelse i de tilfælde, som stadig er fuldt ud omfattet af Dublin II-forordningen«. (Præmis 16 i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-438/17).

59. Den forelæggende ret ønsker med sit andet spørgsmål i sag C-438/17 oplyst, hvorvidt artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 tillader at gennemføre den udvidede bemyndigelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 med tilbagevirkende kraft i forbindelse med asylansøgninger, som endnu ikke er afgjort på tidspunktet for denne gennemførelse, og som er indgivet før ikrafttrædelsen af direktiv 2013/32²¹.

60. Eftersom det følger af mit svar i dette forslag til afgørelses punkt 54, at artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 ikke finder anvendelse inden den 20. juli 2015, er spørgsmålet om, hvorvidt artikel 52, stk. 1, første punktum, i direktiv 2013/32 tillader at gennemføre den udvidede bemyndigelse i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 med tilbagevirkende kraft i forbindelse med asylansøgninger, som endnu ikke er afgjort på tidspunktet for denne gennemførelse, og som er indgivet før ikrafttrædelsen af direktiv 2013/32, heller ikke relevant.

61. Henset til det ovenstående er det min opfattelse, at artikel 52, stk. 1, i direktiv 2013/32 er til hinder for, at en national lovgivning til gennemførelse af artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, som indfører en afvisningsgrund, når ansøgeren er indrømmet subsidær beskyttelse i en anden medlemsstat, anvendes på ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet inden den 20. juli 2015. Den omstændighed, at asylansøgningen i henhold til Dublin III-forordningens artikel 49 stadig er fuldt ud omfattet af anvendelsesområdet for Dublin II-forordningen, eller at asylansøgningen er indgivet inden ikrafttrædelsen af direktiv 2013/32 og inden dets gennemførelse i national ret, er ikke relevant.

62. Det må konstateres, at mit svar på det første præjudicielle spørgsmål i sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17 og de to spørgsmål i sag C-438/17 medfører, at genstanden for den forelæggende rets øvrige præjudicielle spørgsmål i sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17 bortfalder. Jeg vil således alene behandle dem for det tilfælde, at Domstolen ikke tilslutter sig det svar på det første spørgsmål, som jeg foreslår.

B. Det andet spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17

63. Med dette præjudicielle spørgsmål, der specifikt vedrører fortolkningen af artikel 33 i direktiv 2013/32, ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt medlemsstaterne har ret til at vælge enten at afvise at behandle en asylansøgning i henhold til Dublin II-forordningen og Dublin III-forordningen med den begrundelse, at disse forordninger udpeger en anden medlemsstat som ansvarlig for behandlingen af ansøgningen om international beskyttelse²², eller at afvise asylansøgningen i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32²³.

64. Efter min opfattelse fremgår det tydeligt af selve ordlyden af artikel 33, stk. 1, i direktiv 2013/32 og navnlig udtrykket »[u]d over tilfælde, hvor en ansøgning i overensstemmelse med [Dublin III-forordningen] ikke behandles«, at en medlemsstat har ret til at vælge enten at undlade at behandle en asylansøgning, fordi en anden medlemsstat er ansvarlig, eller at afvise den i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32.

21 – Den forelæggende ret har stillet dette spørgsmål på baggrund af den omstændighed, at Taus Magamadovs asylansøgning af 19.6.2012 blev indgivet før ikrafttrædelsen af direktiv 2013/32 i modsætning til asylansøgningerne i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17, der blev indgivet den 29.11.2013. I henhold til artikel 54 i direktiv 2013/32 »træder [dette direktiv] i kraft på tyvendagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*«. Direktiv 2013/32 blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 29.6.2013.

22 – Jeg gør opmærksom på, at Domstolen i præmis 42 i kendelse af 5.4.2017, Ahmed (C-36/17, EU:C:2017:273), fastslog, at »de bestemmelser og principper i [Dublin III-forordningen], der direkte eller indirekte regulerer fristerne for fremsættelse af en anmodning om tilbagetagelse, ikke finder anvendelse på en situation [...], hvor en tredjelandstatsborger har indgivet en ansøgning om international beskyttelse i én medlemsstat efter at være blevet tildelt subsidær beskyttelse i en anden medlemsstat«. I denne kendelse afgjorde Domstolen imidlertid ikke spørgsmålet om, hvorvidt medlemsstaterne har ret til at vælge, om de vil undlade at behandle en asylansøgning i henhold til Dublin III-forordningen eller afvise den i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32.

23 – Ifølge Kommissionen bunder spørgsmålet »i, at tysk ret, i AsylG's § 29, stk. 1, nr. 1, litra a), fastsætter en afvisningsgrund, hvis en anden medlemsstat i henhold til [Dublin III-forordningens] bestemmelser er ansvarlig for behandlingen af asylansøgningen« (punkt 22 i Kommissionens indlæg, min fremhævelse).

65. Hvad dette angår er jeg enig i Kommissionens bemærkninger om²⁴, at artikel 33, stk. 1, i direktiv 2013/32 ikke opstiller nogen prioritering eller noget hierarki mellem bestemmelserne om, hvilken medlemsstat der er ansvarlig, og afvisningsgrundene i henhold til artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32. Det følger heraf, at en medlemsstat ikke har pligt til som det første at undersøge, hvorvidt den er ansvarlig for at behandle ansøgningen om international beskyttelse, og at den kan afvise denne ansøgning af en af de i artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrunde. Da der ikke er nogen prioritering eller noget hierarki mellem de pågældende bestemmelser, gør dette frie valg sig ligeledes gældende af procesøkonomiske hensyn.

C. Det tredje og det fjerde spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17

66. Med sit tredje spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 er til hinder for, at en medlemsstat kan afvise at behandle en asylansøgning fra en ansøger, som allerede er indrømmet subsidiær beskyttelse af en anden medlemsstat, for det første når asylsagen i den anden medlemsstat var og stadig er behæftet med systemiske mangler, og for det andet når levevilkårene for personer, som er berettiget til subsidiær beskyttelse i den anden medlemsstat, er i strid med chartrets artikel 4 og EMRK's artikel 3 eller ikke opfylder kravene i artikel 20 ff. i direktiv 2011/95, idet chartrets artikel 4 ikke tilsidesættes.

67. Med sit fjerde spørgsmål i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt EU-retten er til hinder for, at en medlemsstat anvender den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund i forbindelse med en ansøgning om international beskyttelse, når de personer, der er berettiget til denne internationale beskyttelse, ikke sikres eksistenssikrende ydelser eller i forhold til andre medlemsstater kun i væsentligt begrænset omfang, men de hvad dette angår ikke behandles anderledes end denne medlemsstats egne statsborgere, og idet chartrets artikel 4 ikke tilsidesættes.

68. Det bemærkes, at anmodningen om præjudiciel afgørelse *ikke* indeholder oplysninger om proceduren for tildeling af international beskyttelse i Bulgarien og heller ikke om levevilkårene for personer med international beskyttelse i denne medlemsstat.

69. Jeg vil behandle det tredje spørgsmåls andet led i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 sammen med det fjerde spørgsmål og derefter det tredje spørgsmåls første led.

1. Det tredje spørgsmåls andet led og det fjerde spørgsmål

70. Med dette præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt »EU-retten kræver, at den fornyede ansøgning fra en person, der er indrømmet subsidiær beskyttelse i en anden medlemsstat, og på trods af en national bestemmelse til gennemførelse af artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, behandles, når levevilkårene for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, er i strid med EMRK's artikel 3 [...] [og chartrets artikel 4] eller ikke opfylder kravene i artikel 20 ff. i direktiv 2011/95, idet de ligger under denne grænse«.

24 – Sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 er af den opfattelse, at Dublin-forordningen ikke længere kan finde anvendelse, hvis den ansvarlige medlemsstat, som i den foreliggende sag, i henhold til Dublin II-forordningen har afvist at overtage den pågældende. Ifølge den tyske regering finder Dublin III-forordningen ikke længere anvendelse, hvis flygtningene allerede har fået international beskyttelse. Efter denne regerings opfattelse opstiller artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32 en sondring mellem de to tilfælde, hvor en asylansøgning ikke realitetsbehandles: det tilfælde, hvor den kan afvises i henhold til Dublin III-forordningens bestemmelser, og det tilfælde, hvor den kan afvises af de i dette direktivs artikel 33, stk. 2, anførte grunde. Ifølge denne regering er der således hverken konkurrence mellem lovgivningerne eller en valgmulighed.

a) *Indledende bemærkninger vedrørende chartrets artikel 4*

71. I henhold til Domstolens faste praksis skal reglerne i den afledte EU-ret fortolkes og anvendes under iagttagelse af de grundlæggende rettigheder, der er fastsat ved chartret. Det i chartrets artikel 4 fastsatte forbud mod umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf er i denne henseende af afgørende betydning, for så vidt som det er af absolut karakter, eftersom det er tæt knyttet til respekten for den menneskelige værdighed, som er omhandlet i chartrets artikel 1²⁵.

72. Det fælles europæiske asylsystem er blevet udformet i en kontekst, hvor det kunne lægges til grund, at alle de deltagende stater, uanset om der er tale om medlemsstater eller tredjelande, overholder de grundlæggende rettigheder, heri indbefattet de rettigheder, som har deres grundlag i Genèvekonventionen og 1967-protokollen samt i EMRK, og at medlemsstaterne kan have gensidig tillid til hinanden i denne henseende. Under disse omstændigheder har Domstolen fastslået, at der gjaldt en formodning for, at behandlingen af asylansøgere i hver enkelt medlemsstat var i overensstemmelse med kravene i chartret, i Genèvekonventionen og i EMRK²⁶.

73. Uanset denne formodning for overensstemmelse har Domstolen også fastslået, at det ikke kan udelukkes, at det fælles europæiske asylsystem i praksis støder på betydelige funktionelle vanskeligheder i en bestemt medlemsstat, således at der foreligger en alvorlig risiko for, at asylansøgere i tilfælde af overførsel til denne medlemsstat bliver behandlet på en måde, som er uforenelig med deres grundlæggende rettigheder²⁷.

74. I præmis 99 i dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), fastslog Domstolen klart, »at en anvendelse af [Dublin III-forordningen] på grundlag af en uafkræftelig formodning for, at asylansøgerens grundlæggende rettigheder overholdes i den medlemsstat, der primært er ansvarlig for dennes ansøgning, er uforenelig med medlemsstaternes pligt til at fortolke og anvende [Dublin III-forordningen] i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder«. Der er følgelig tale om en afkræftelig formodning for overensstemmelse.

75. Domstolen har i præmis 86-94 og 106 i dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), ligeledes anført, at overførslen af asylansøgere inden for rammerne af Dublinsystemet under visse omstændigheder kunne være uforenelig med det forbud, der er fastsat i chartrets artikel 4. Domstolen fastslog således, at en asylansøger ville blive udsat for en reel risiko for at blive undergivet umenneskelig eller nedværdigende behandling som omhandlet i denne artikel, såfremt den pågældende blev overført til en medlemsstat, hvor der er grund til alvorlig frygt for, at der foreligger *systemiske mangler ved asylproceduren og i modtagelsesforholdene for ansøgerne*. I overensstemmelse med forbuddet i den nævnte artikel påhviler det inden for rammerne af Dublinsystemet følgelig medlemsstaterne ikke at foretage nogen overførsel til en medlemsstat, når de ikke kan være uvidende om, at der foreligger sådanne fejl i den pågældende medlemsstat²⁸.

25 – Jf. dom af 16.2.2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis). Ifølge Domstolen svarer det forbud mod umenneskelig eller nedværdigende behandling, der er fastsat i chartrets artikel 4, til det, som er omhandlet i EMRK's artikel 3, og de har i dette omfang i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 3, samme betydning og omfang som i konventionen (dom af 16.2.2017, C. K. m.fl., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 67). Desuden fremgår det af EMRK's artikel 15, stk. 2, at der ikke kan gøres afvigelse fra EMRK's artikel 3, og Domstolen har bekræftet, at der skal tages hensyn til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (herefter »Menneskerettighedsdomstolen«) praksis vedrørende EMRK's artikel 3 med henblik på fortolkningen af chartrets artikel 4 (dom af 16.2.2017, C. K. m.fl., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 68).

26 – Jf. i denne retning dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 78-80).

27 – Jf. dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 81).

28 – Jf. ligeledes i denne retning dom af 16.2.2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 60 og den deri nævnte retspraksis).

76. Dommen af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), blev afsagt i en situation svarende til situationen omhandlet i Menneskerettighedsdomstolens dom af 21. januar 2011, M. S. S. mod Belgien og Grækenland²⁹, der vedrørte EMRK's artikel 3, nemlig de belgiske myndigheders overførsel af en asylansøger til Grækenland, som var den ansvarlige medlemsstat for behandlingen af hans ansøgning³⁰. I præmis 88 i nævnte dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865) fastslog Domstolen, at Menneskerettighedsdomstolen bl.a. havde fastslået, at Kongeriget Belgien havde tilsidesat EMRK's artikel 3 ved dels at udsætte sagsøgeren for de risici, som er en følge af manglerne ved asylproceduren i Grækenland, eftersom de belgiske myndigheder vidste eller burde vide, at han ikke havde nogen sikkerhed for, at hans asylansøgning ville blive seriøst behandlet af de græske myndigheder, dels ved, med fuldt kendskab til forholdene, at udsætte sagsøgeren for vilkår under frihedsberøvelse og levevilkår, som udgjorde nedværdigende behandling³¹.

77. Selv om den retspraksis, der følger af dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), med hensyn til systemiske mangler ved asylproceduren og i modtagelsesforholdene for ansøgere i den anmodede medlemsstat blev kodificeret i 2013 ved Dublin III-forordningens artikel 3, stk. 2, andet afsnit, har Domstolen imidlertid fastslået, at det ikke heraf kan udledes, at enhver tilsidesættelse af en grundlæggende rettighed, som begås af den ansvarlige medlemsstat, påvirker de øvrige medlemsstaters forpligtelse til at overholde bestemmelserne i Dublin III-forordningen³². Det ville nemlig ikke være foreneligt med Dublin III-forordningens formål og system, hvis den mindste tilsidesættelse af reglerne for det fælles asylsystem var tilstrækkelig til at forhindre enhver overførsel af en asylansøger til den medlemsstat, der normalt har kompetencen³³.

78. Vedrørende risiciene forbundet med *den faktiske overførsel* af en ansøger om international beskyttelse fastslog Domstolen i præmis 65 i dom af 16. februar 2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), at den kun kunne foretages under omstændigheder, der udelukker, at denne overførsel indebærer en reel risiko for, at den pågældende bliver udsat for umenneskelig eller

29 – CE:ECHR:2011:0121JUD003069609.

30 – Det bemærkes, at Menneskerettighedsdomstolen i forbindelse med sin undersøgelse af modtagelsesforholdene for ansøgere om international beskyttelse i Grækenland tog hensyn til de forpligtelser, der påhviler de græske myndigheder i medfør af Rådets direktiv 2003/9/EF af 27.1.2003 om fastlæggelse af minimumsstandarder for modtagelse af asylansøgere i medlemsstaterne (EUT 2003, L 31, s. 18), der fastlægger standarder for modtagelse af ansøgere om international beskyttelse (Menneskerettighedsdomstolen dom af 21.1.2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 263).

31 – Menneskerettighedsdomstolen fastslog i sin dom, at en situation *med alvorlige materielle afsavn* kunne medføre et problem i forhold til EMRK's artikel 3. Den fastslog herefter, at den situation, som den pågældende asylansøger befandt sig i, var særlig alvorlig. Menneskerettighedsdomstolen anførte, at »[ansøgeren havde forklaret], at han i månedsvis havde levet i dyb fattigdom og ikke havde kunnet opfylde sine mest grundlæggende behov, dvs. mad, mulighed for at vaske sig og en bolig. Hertil kom den konstante frygt for at blive overfaldet og berøvet samt manglen på enhver udsigt til forbedring af situationen« (Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.1.2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 252-254). I denne doms § 263 fastslog Menneskerettighedsdomstolen, at de græske myndigheder »[...] ikke [har] taget behørigt hensyn til sagsøgerens sårbarhed som asylansøger og bør på grund af deres passivitet holdes ansvarlige for de vilkår, han har levet under i månedsvis, hvor han har boet på gaden uden midler, uden adgang til toilet- og badefaciliteter og uden midler til at sørge for sine grundlæggende behov. Domstolen vurderer, at sagsøgeren har været offer for nedværdigende behandling, der vidner om mangel på respekt for hans værdighed, og at denne situation uden tvivl har skabt frygt, angst og mindreværd, som har ført til håbløshed. Sådanne levevilkår er, sammen med den langvarige usikkerhed, som han har levet i, og den totale mangel på udsigt til forbedring af situationen, af en sådan alvor, at den grænse, der er opstillet i [EMRK's] artikel 3, er nået«.

32 – Jf. dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 82).

33 – Dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 84).

nedværdigende behandling som omhandlet i chartrets artikel 4. Domstolen tog i denne forbindelse hensyn til den pågældendes særligt alvorlige sundhedstilstand³⁴, som kunne indebære, at han ikke kunne overføres til en anden medlemsstat, også selv om der i den ansvarlige medlemsstat ikke var systemiske mangler ved asylproceduren og modtagelsesforholdene for asylansøgere.

79. I præmis 91 i dom af 16. februar 2017, N. S. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), forkastede Domstolen således udtrykkeligt Kommissionens argument om, at det fulgte af Dublin III-forordningens artikel 3, stk. 2, andet afsnit, at det alene er forekomsten af systemiske mangler i den ansvarlige medlemsstat, der kan påvirke forpligtelsen til overførsel af en asylansøger til den ansvarlige medlemsstat³⁵.

80. I denne henseende lagde Domstolen vægt på den generelle karakter af chartrets artikel 4, som forbyder enhver form for umenneskelig eller nedværdigende behandling, og den omstændighed, at det ville være åbenbart uforeneligt med dette forbuds absolutte karakter, hvis medlemsstaterne kunne se bort fra en reel og påvist risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling, der berører en asylansøger, under påskud af, at denne ikke følger af en systemisk mangel i den ansvarlige medlemsstat³⁶.

81. I præmis 95 i dom af 16. februar 2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), præciseres det, at den omstændighed, at det under omstændighederne i den pågældende sag er umuligt at foretage en overførsel, »[til fulde] overholder [...] princippet om gensidig tillid, for så vidt som den uden at berøre eksistensen af en formodning om, at de grundlæggende rettigheder overholdes i samtlige medlemsstater, sikrer, at medlemsstaterne tager behørigt hensyn til de i denne dom omhandlede særlige omstændigheder. Såfremt en medlemsstat overførte en asylansøger under sådanne omstændigheder, ville den heraf følgende umenneskelige og nedværdigende behandling desuden hverken direkte eller indirekte kunne tilskrives den ansvarlige medlemsstats myndigheder, men alene den førstnævnte medlemsstat«³⁷.

34 – Domstolen fastslog i denne sag, at der ikke var væsentlige grunde til at tro, at der var systemiske mangler ved i asylproceduren og i modtagelsesforholdene for asylansøgere i den ansvarlige medlemsstat. Domstolen fastslog imidlertid, at det ikke kunne udelukkes, at overførslen af en asylansøger, hvis sundhedstilstand var særligt alvorlig, i sig selv kunne indebære en reel risiko for umenneskelig eller nedværdigende behandling som omhandlet i chartrets artikel 4, og dette uafhængigt af kvaliteten af modtagelsen og af den tilgængelige pleje i den medlemsstat, der er ansvarlig for behandlingen af den pågældendes ansøgning. Domstolen fastslog, at under omstændigheder, hvor overførslen af en asylansøger, der har en særligt alvorlig psykisk eller fysisk lidelse, indebærer en reel og påvist risiko for en betydelig og uoprettelig forværring af den pågældendes sundhedstilstand, vil denne overførsel udgøre umenneskelig og nedværdigende behandling i artiklens forstand. Domstolen tilføjede, at det påhvilede den overførende medlemsstats myndigheder og i givet fald dens domstole at fjerne enhver alvorlig tvivl vedrørende overførelsens indvirkning på den pågældendes sundhedstilstand ved at træffe de forholdsregler, der var nødvendige for, at overførslen af den pågældende skete under forhold, som gjorde det muligt på en egnet og tilstrækkelig vis at beskytte denne persons sundhedstilstand. For det tilfælde, at iværksættelsen af de nævnte forholdsregler, henset til den særlige alvor af den pågældende asylansøgers lidelse, ikke er tilstrækkelig til at sikre, at overførslen af denne ikke vil indebære nogen reel risiko for en betydelig og uoprettelig forværring af dennes sundhedstilstand, påhviler det den pågældende medlemsstats myndigheder at udsætte gennemførelsen af overførslen af denne person, og denne udsættelse skal vare, så længe personens tilstand ikke gør det muligt at blive overført. Dom af 16.2.2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 71, 73 og 96).

35 – Jeg bemærker, at Menneskerettighedsdomstolen i sin dom af 4.11.2014, Tarakhel mod Schweiz (CE:ECHR:2014:1104JUD002921712), fastslog, at det med henblik på at efterprøve, om overførslen af en ansøger om international beskyttelse ifølge Dublinsystemet udgjorde umenneskelig eller nedværdigende behandling, skulle undersøges, om der, henset til den generelle situation med hensyn til modtagelsen af asylansøgere i den ansvarlige medlemsstat og *ansøgerens særlige situation*, var alvorlige og påviste grunde til at antage, at sagsøgerne ville løbe en risiko for at blive udsat for en behandling, der er i strid med EMRK's artikel 3, hvis de blev tilbagegivet til Italien. Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at Italiens situation på det pågældende tidspunkt på ingen måde kunne sammenlignes med Grækenlands situation på tidspunktet for Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.1.2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609), og at denne sag ikke kunne gribes an på samme måde som den sag, der gav anledning til Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.1.2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609). Menneskerettighedsdomstolen fastslog imidlertid, at såfremt sagsøgerne (et par med seks mindreårige børn, hvor børnene var omfattet af en særlig beskyttelse på grund af deres særlige behov og store sårbarhed) skulle tilbagegives til Italien, uden at de schweiziske myndigheder på forhånd havde opnået en individuel garanti fra de italienske myndigheder for, at børnene for det første ville blive behandlet på en måde, der var tilpasset deres alder, og for det andet, at familiens enhed ville blive opretholdt, ville det udgøre en tilsidesættelse af EMRK's artikel 3.

36 – Jf. dom af 16.2.2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, præmis 93).

37 – Min fremhævelse.

82. Denne forsigtige tilgang, som lægger vægt på beskyttelsen af de grundlæggende principper og menneskerettighederne, afspejler også Menneskerettighedsdomstolens praksis. I § 126 i dom af 4. november 2014, Tarakhel mod Schweiz (CE:ECHR:2014:1104JUD002921712), gør Menneskerettighedsdomstolen således opmærksom på, »at en persons klagepunkt om, at hans overførsel til et tredjeland vil medføre, at han udsættes for en behandling, der er forbudt i medfør af [EMRK's] artikel 3, skal underkastes en omhyggelig kontrol foretaget af en national instans«.

83. I modsætning til de faktiske omstændigheder i de sager, der gav anledning til dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), og af 16. februar 2017, C. K. m.fl. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), der i den førstnævnte sag vedrørte systemfejl i asylproceduren og i modtagelsesforholdene for asylansøgere og i den sidstnævnte sag selve overførslen af en ansøger om international beskyttelse, vedrører sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17 hensyntagen til den situation, som kan opstå *efter* indrømmelsen af international beskyttelse i den ansvarlige medlemsstat.

84. Desuden vedrører de foreliggende præjudicielle spørgsmål ikke Dublin III-forordningen, men den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund.

85. Disse omstændigheder er uden fortilfælde og er endnu ikke blevet behandlet af Domstolen.

b) Anvendelsen af chartrets artikel 4

86. Chartrets artikel 51, stk. 1, bestemmer, at dets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten.

87. Efter min opfattelse skal medlemsstaterne overholde chartrets artikel 4 vedrørende forbuddet mod umenneskelig eller nedværdigende behandling, som har absolut karakter, når de anvender afvisningsgrunden i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32³⁸.

88. I henhold til princippet om gensidig tillid gælder der en formodning for, at behandlingen af personer med international beskyttelse i hver enkelt medlemsstat er i overensstemmelse med kravene i chartret, i Genèvekonventionen og i EMRK³⁹. Denne formodning for overensstemmelse styrkes, hvis medlemsstaten *de jure*⁴⁰, *men også de facto* gennemfører bestemmelserne i kapitel VII med overskriften »Indholdet af international beskyttelse« i direktiv 2011/95, der foreskriver et niveau for social bistand til den pågældende, som svarer til, eller er højere end, det niveau, som foreskrives i Genèvekonventionen.

89. Som nævnt ovenfor i dette forslag til afgørelses punkt 73 er denne formodning for overensstemmelse, bl.a. med chartrets artikel 4, imidlertid ikke uafkræftelig.

90. Efter min opfattelse fremgår det analogt af præmis 253 og 254 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 21. januar 2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609), og af præmis 80 i dom af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865), at en medlemsstat tilsidesætter chartrets artikel 4, hvis personer med international beskyttelse, som er helt afhængige af offentlig støtte, oplever en sådan ligegyldighed fra myndighedernes side, at de er i en situation med så alvorlige afsavn eller mangler, at den er uforenelig med den menneskelige værdighed.

38 – Jf. analogt dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 64-69).

39 – Dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 78-80).

40 – I henhold til artikel 288 TEUF er det tilsigtede mål således bindende for en medlemsstat.

91. For at der kan anses for at være alvorlige og påviste grunde til at antage, at personer med international beskyttelse på grund af deres levevilkår i den ansvarlige medlemsstat i henhold til Dublin III-forordningen løber en reel risiko for at blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling som omhandlet i chartrets artikel 4, skal de med andre ord befinde sig i *en særlig alvorlig situation*⁴¹, der er resultatet af systemiske mangler hvad disse personer angår i denne medlemsstat.

92. I en helt ekstraordinær situation som denne kan en medlemsstat ikke anvende den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 omhandlede afvisningsgrund på en ansøgning om international beskyttelse, men skal behandle den ansøgning om international beskyttelse, som er indgivet til den.

93. Henset til det ovenstående, navnlig den absolutte karakter af det forbud mod umenneskelig eller nedværdigende behandling, som er fastsat i chartrets artikel 4, er EU-retten efter min opfattelse til hinder for, at en medlemsstat anvender den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund på en ansøgning om international beskyttelse, når levevilkårene for personer, som er berettiget til subsidiær beskyttelse, i den anden medlemsstat er i strid med chartrets artikel 4.

c) Anvendelse af artikel 20 ff. i direktiv 2011/95

94. Kapitel VII i direktiv 2011/95 om indholdet af international beskyttelse indeholder bl.a. bestemmelser om adgang for personer med international beskyttelse til beskæftigelse⁴², til uddannelse⁴³, til social bistand⁴⁴ og til lægehjælp⁴⁵, der foreskriver den samme behandling som den, der gives medlemsstatens egne borgere.

95. Desuden bestemmer artikel 32 i direktiv 2011/95, at personer med international beskyttelse skal have adgang til en bolig på betingelser svarende til dem, der gælder for andre tredjelandstatsborgere med lovligt ophold på deres område⁴⁶.

96. Heraf følger, at bestemmelserne i kapitel VII i direktiv 2011/95 ikke foreskriver et minimumsniveau eller en minimumsgrænse for social bistand, som skal ydes personer med international beskyttelse, ud over den nationale behandling eller i særlige tilfælde en behandling, der svarer til den, som gives andre tredjelands statsborgere med lovligt ophold i en medlemsstat⁴⁷.

97. Eftersom der ikke findes en egentlig politik for international beskyttelse i Unionen, der er finansieret over dens eget budget, og som garanterer ensartede minimumslevevilkår for personer med denne beskyttelse, afspejler bestemmelserne i kapital VII i direktiv 2011/95 det ved artikel 5, stk. 3, TEU fastsatte subsidiaritetsprincip, for så vidt som de klart tager hensyn til, at der er forskellige niveauer for sociale ydelser i medlemsstaterne.

41 – Jf. Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.1.2011, M.S.S. mod Belgien og Grækenland (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 254).

42 – Jf. artikel 26 i direktiv 2011/95. Jf. desuden Genèvekonventionens artikel 17-19.

43 – Jf. artikel 27 i direktiv 2011/95 og Genèvekonventionens artikel 22.

44 – Jf. artikel 29 i direktiv 2011/95. I henhold til artikel 29, stk. 2, i direktiv 2011/95 »[kan m]edlemsstaterne [...] som en fravigelse af den almindelige regel i stk. 1 begrænse den sociale bistand, som personer med subsidiær beskyttelsesstatus får, til grundydelse, som i så fald ydes på samme niveau og efter samme kriterier som for egne statsborgere«. Jf. desuden Genèvekonventionens artikel 23 og 24.

45 – Jf. artikel 30 i direktiv 2011/95. Jf. desuden Genèvekonventionens artikel 24.

46 – Jf. desuden Genèvekonventionens artikel 21.

47 – Vedrørende adgang til bolig.

98. Hvad angår situationer, hvor artikel 20 ff. i direktiv 2011/95 hævdes at være tilsidesat, uden dog at være i strid med chartrets artikel 4, er jeg ligesom den franske regering af den opfattelse, at det ville være i strid med det princip om gensidig tillid, som ligger til grund for det fælles europæiske asylsystem, herunder bestemmelserne i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, hvis det pålægges de kompetente myndigheder på asylområdet at vurdere niveauet og betingelserne med hensyn til adgang til international beskyttelse⁴⁸.

99. EU-retten er heller ikke til hinder for, at en medlemsstat anvender den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund i forbindelse med en ansøgning om international beskyttelse, når de personer, der er berettiget til denne internationale beskyttelse, ikke sikres eksistenssikrende ydelser eller i forhold til andre medlemsstater kun ydelser i væsentligt begrænset omfang, men de hvad dette angår ikke behandles anderledes end denne medlemsstats egne statsborgere, uden at chartrets artikel 4 imidlertid er tilsidesat. Ifølge 41. betragtning til direktiv 2011/95 »[er det] for at sikre, at personer med international beskyttelse effektivt kan udnytte de rettigheder og ydelser, der er fastsat i dette direktiv, [...] nødvendigt, at der tages hensyn til deres særlige behov og de særlige problemer med integration, som de står over for. *En sådan hensyntagen bør normalt ikke medføre en gunstigere behandling end den, der gives egne statsborgere*, uden at dette berører medlemsstaternes mulighed for at indføre eller opretholde gunstigere standarder«⁴⁹.

100. I modsat fald ville de medlemsstater, som overholder deres forpligtelser i henhold til direktiv 2011/95 hvad angår indholdet af international beskyttelse, eller som er forholdsvis gavmilde hvad angår sociale ydelser, blive straffet.

101. Henset til det ovenstående er det min opfattelse, at EU-retten ikke er til hinder for, at en medlemsstat anvender den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund i forbindelse med en ansøgning om international beskyttelse, når den medlemsstat, som allerede har indrømmet ansøgeren subsidiær beskyttelse, ikke opfylder betingelserne i artikel 20 ff. i direktiv 2011/95⁵⁰, uden at chartrets artikel 4 er tilsidesat, eller når personer, som er berettiget til international beskyttelse, ikke sikres eksistenssikrende ydelser eller i forhold til andre medlemsstater kun ydelser i væsentligt begrænset omfang, men de hvad dette angår ikke behandles anderledes end denne medlemsstats egne statsborgere.

2. Det tredje spørgsmåls første led

102. Den forelæggende ret er i tvivl om, »hvorvidt, og på hvilke betingelser chartrets artikel 18, sammenholdt med artikel 78 TEUF, kan påbyde en medlemsstat at behandle en ansøgning om international beskyttelse på trods af en national bestemmelse til gennemførelse af artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, når en anden medlemsstat allerede har givet ansøgeren subsidiær beskyttelse, men ikke flygtningestatus«, på grund af mangler ved asylproceduren i den sidstnævnte medlemsstat.

48 – Det bemærkes, at den forelæggende ret *ikke har oplyst*, at personer med international beskyttelse i Bulgarien forskelsbehandles i forhold til landets egne statsborgere, navnlig hvad angår sociale ydelser.

49 – Min fremhævelse.

50 – Det skal fremhæves, at tilsidesættelser af artikel 20 ff. i direktiv 2011/95 kan medføre traktatbrudsspørgsmål mod den pågældende medlemsstat i henhold til artikel 258 TEUF. I øvrigt kan de pågældende gøre deres rettigheder i medfør af artikel 20 ff. i direktiv 2011/95 gældende over for de nationale domstole og myndigheder.

103. Den forelæggende ret har i anmodningen om præjudiciel afgørelse henvist til mangler ved asylproceduren i Bulgarien, som tildeler »subsidiær beskyttelse, afviser at tilkende den mere betydelige flygtningestatus på (forudsigelig) vis [...] eller [...] undlader yderligere at behandle fornyede ansøgninger, selv om der foreligger nye elementer eller oplysninger, der i betydelig grad øger sandsynligheden for, at ansøgeren kan anerkendes som en person med flygtningestatus [i henhold til artikel 40, stk. 3, i direktiv 2013/32]«. (Præmis 32 i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-297/17).

a) Parternes bemærkninger

104. Den tyske regering er af den opfattelse, at det, i det omfang »der er pligt til at undersøge systemiske mangler ved en anden medlemsstats asylprocedure, [...] i det mindste [burde] være anført i direktiv 2013/32. [Den har anført, at] dette [...] imidlertid ikke [er] tilfældet, og [at] en medlemsstats afgørelse med hensyn til indrømmelse af international beskyttelse har en vis autoritet« (punkt 62 i dens indlæg). Ifølge denne regering er det alene EU-lovgiver, der kan fastsætte en sådan pligt i gældende ret, og en manglende opfyldelse af denne pligt, som er fastsat ved EU-retten, kan kun fastslås efter et traktatbrudssøgsmål mod denne stat.

105. Den franske regering er af den opfattelse, at kun såfremt det fremgår, at den internationale beskyttelse, som en anden medlemsstat allerede har tildelt, ikke er effektiv, dvs. hvis den pågældende i den medlemsstat, der har givet ham beskyttelse, risikerer at blive udsat for forfølgelse eller at lide alvorlig overlast⁵¹ som omhandlet i direktiv 2011/95, skal den medlemsstat, hvortil den fornyede ansøgning er indgivet, efterprøve, om ansøgeren opfylder betingelserne for at kunne anerkendes som en person med flygtningestatus, før det undersøges, om den pågældende er berettiget til subsidiær beskyttelse.

106. Ifølge den polske regering bestemmer artikel 33 i direktiv 2013/32, at en ansøger, der er indrømmet international beskyttelse i en anden medlemsstat, ydes tilstrækkelig beskyttelse, således at de øvrige medlemsstater kan afvise hans ansøgning uden at undersøge substansen. Efter dens opfattelse bør den omstændighed, at en kompetent national myndighed konstaterer, at en ansøger har international beskyttelse i en anden medlemsstat, i princippet give den mulighed for at undlade at undersøge substansen i ansøgningen. Den har tilføjet, at den kompetente nationale myndighed kun under helt særlige omstændigheder har pligt til at iværksætte en procedure for undersøgelse af substansen i ansøgningen. Ifølge denne regering tilkommer det den kompetente nationale myndighed eller den nationale retsinstans at afgøre, om et konkret tilfælde af systemiske mangler ved asylprocedurerne og modtagelsesforholdene for asylansøgere i en given medlemsstat udgør en tilsidesættelse af chartrets artikel 4, som begrundet en pligt til at undersøge substansen i en ansøgning om forbedring af den internationale beskyttelse.

107. Kommissionen er af den opfattelse, at systemiske mangler ved den anden medlemsstats asylprocedurer kan ignoreres i den første medlemsstats analyse (dvs. i den foreliggende sag Forbundsrepublikken Tyskland). Den anser asylproceduren for at være afsluttet, efter at stat B har indrømmet subsidiær beskyttelse, og stat A har afvist ansøgningen om forbedret beskyttelse. Ifølge Kommissionen bør den pågældende således behandles i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold⁵². Efter dens opfattelse har den pågældende ulovligt ophold i medlemsstat A, men har opholdstilladelse som en person med subsidiær beskyttelse i medlemsstat B.

51 – Jf. artikel 15 i direktiv 2011/95.

52 – EUT 2008, L 348, s. 98.

b) Bedømmelse

108. Dette præjudicielle spørgsmål vedrører spørgsmålet, om en begæring om »forbedring« af den subsidiære beskyttelse, som er indrømmet af en medlemsstat, ved en anden medlemsstats indrømmelse af flygtningestatus kan antages til realitetsbehandling. Det bemærkes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 kan⁵³ afvise en ansøgning om flygtningestatus, når en anden medlemsstat har indrømmet subsidiær beskyttelse.

109. Ud over den omstændighed, at betingelserne for at blive anset for flygtning (kapitel III i direktiv 2011/95) er temmelig forskellige fra betingelserne for at opnå subsidiær beskyttelse (kapitel V i direktiv 2011/95), er subsidiær beskyttelsesstatus i princippet⁵⁴ ringere end flygtningestatus bl.a. med hensyn til opholdsret⁵⁵ og social bistand⁵⁶. Denne sondring mellem de to former for international beskyttelsesstatus understøttes af selve ordlyden af artikel 78 TEUF⁵⁷.

110. Med hensyn til denne sondring mellem de to former for status bemærkes det, at artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2013/32 bestemmer, at en ansøger om international beskyttelse i den ansvarlige medlemsstat har ret til effektive retsmidler ved en domstol i denne medlemsstat med henblik på at anfægte afgørelser om at betragte en ansøgning om flygtningestatus og/eller subsidiær beskyttelse som grundløs⁵⁸.

111. Artikel 46, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 2013/32 bestemmer nemlig, at »en medlemsstat, når den subsidiære beskyttelsesstatus, som den pågældende medlemsstat har indrømmet, *giver samme rettigheder og fordele* som dem, der er forbundet med flygtningestatus i henhold til EU-retten og til national ret, [kan] *afvise* en klage over en afgørelse, der betragter en ansøgning som grundløs med hensyn til flygtningestatus, fordi ansøgeren ikke har udvist tilstrækkelig interesse i at opretholde sagen«⁵⁹.

112. Heraf følger, at flygtningestatus kun undtagelsesvis er udskiftelig med den status, der opnås ved subsidiær beskyttelse.

113. Det fælles europæiske asylsystem er blevet udformet i en kontekst, hvor det kunne lægges til grund, at alle de deltagende stater, uanset om der er tale om medlemsstater eller tredjelande, overholder de grundlæggende rettigheder, heri indbefattet de rettigheder, som har deres grundlag i chartrets artikel 18, og at medlemsstaterne kan have gensidig tillid til hinanden i denne henseende⁶⁰.

53 – Dette er en mulighed.

54 – Artikel 3 i direktiv 2011/95, der har overskriften »Gunstigere standarder«, bestemmer således, at »[m]edlemsstaterne kan indføre eller opretholde gunstigere standarder for fastsættelse af, hvem der kan anerkendes som flygtninge eller som personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for fastsættelse af indholdet af international beskyttelse, for så vidt disse standarder er forenelige med dette direktiv«.

55 – Jf. artikel 24 i direktiv 2011/95.

56 – Jf. artikel 29 i direktiv 2011/95.

57 – Artikel 78, stk. 1, TEUF bestemmer, at »Unionen udformer en fælles politik for *asyl, subsidiær beskyttelse* og midlertidig beskyttelse med henblik på at tilbyde en passende status til enhver tredjelandsskatsborger, der har behov for international beskyttelse, og på at sikre overholdelse af non-refoulement-princippet. Denne politik skal være i overensstemmelse med Genèvekonventionen af 28.7.1951, protokollen af 31.1.1967 om flygtninges retsstilling og andre relevante traktater«. Min fremhævelse. Desuden bemærkes det, at artikel 78, stk. 2, TEUF bestemmer følgende: »Med henblik på stk. 1 vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger vedrørende et fælles europæisk asylsystem, der omfatter: a) en *ensartet asylstatus* for tredjelandsskatsborgere, der gælder i hele Unionen, b) en *ensartet status for subsidiær beskyttelse for tredjelandsskatsborgere, der ikke har opnået europæisk asyl, men har behov for international beskyttelse*«. Min fremhævelse.

58 – I præmis 51 i dom af 17.12.2015, Tall (C-239/14, EU:C:2015:824), fastslog Domstolen, at »[k]endtegnene ved retsmidlet, som er fastsat i artikel [46 i direktiv 2013/32], skal [...] fastlægges i overensstemmelse med chartrets artikel 47, som udgør en bekræftelse af princippet om effektiv domstolsbeskyttelse, og hvorefter enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i nævnte artikel«.

59 – Min fremhævelse.

60 – Jf. analogt i dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 78).

114. Efter min opfattelse er EU-lovgivers vedtagelse af bestemmelser som artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 baseret på dette princip om gensidig tillid. Denne bestemmelse har til formål at undgå ressourcespild og »blokering af systemet på grund af en forpligtelse for staternes myndigheder til at behandle flere ansøgninger indgivet af den samme ansøger [...] og [...] undgå forum shopping, idet det overordnede formål hermed er at fremskynde behandlingen af ansøgningerne såvel i asylansøgernes som de deltagende staters interesse«⁶¹.

115. Under de særlige omstændigheder i de foreliggende sager indebærer den gensidige tillid, at medlemsstaterne har ret til at formode, at de andre medlemsstater behandler ansøgningerne om international beskyttelse i henhold til EU-retten og Genèvekonventionens bestemmelser og enten indrømmer flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus, når dette er påkrævet ud fra de konkrete betingelser for at opnå disse statusser, henset til de fælles kriterier i direktiv 2011/95. Medlemsstaterne har følgelig ret til at formode, at de andre medlemsstater indrømmer den (højere) flygtningestatus og ikke den (lavere) status i form af subsidiær beskyttelse, når omstændighederne berettiger og kræver det og omvendt.

116. Som allerede anført var formodningen imidlertid afkræftelig. Det skal således fremhæves, at asylretten er en grundlæggende rettighed, der er *sikret* ved chartrets artikel 18 »under iagttagelse af reglerne i Genèvekonventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtninges retsstilling og i overensstemmelse med traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde«. Følgelig bør den pågældende, uanset forpligtelsen til gensidig tillid mellem medlemsstaterne, have mulighed for at påvise, at der er systemiske mangler ved asylproceduren, der bl.a. består i en udbredt praksis med uberettiget tildeling af subsidiær beskyttelsesstatus frem for flygtningestatus. Systemiske mangler ved asylproceduren kan således ikke alene vedrøre den omstændighed, at den pågældende risikerer at blive udsat for forfølgelse eller at lide alvorlig overlast, sådan som den franske regering har gjort gældende⁶².

117. Efterprøvelsen af, hvorvidt der er systemiske mangler ved asylproceduren i den ansvarlige medlemsstat, består alene i en konkret vurdering af de faktiske omstændigheder. I denne henseende bør den forelæggende ret tage hensyn til alle de af den pågældende fremlagte beviser hvad angår *alle de relevante faktiske omstændigheder* vedrørende angivelige systemiske mangler ved asylproceduren.

118. Enkeltstående tilsidesættelser er under ingen omstændigheder tilstrækkelige til at rejse tvivl om det fælles europæiske asylsystem⁶³, navnlig artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, og således forpligte medlemsstaterne til at acceptere en ansøgning om flygtningestatus, selv om en anden medlemsstat har indrømmet subsidiær beskyttelse.

119. Eftersom en ansøger om international beskyttelse i henhold til artikel 46, stk. 1, litra a), nr. i), i direktiv 2013/32 i den ansvarlige medlemsstat har ret til effektive retsmidler ved en domstol i denne medlemsstat med henblik på bl.a. at anfægte afgørelser om at betragte en ansøgning om flygtningestatus som grundløs, skal den pågældende ligeledes påvise, at denne ret til effektive retsmidler ikke eksisterer eller er behæftet med systemiske mangler.

120. Henset til det ovenstående er det min opfattelse, at EU-retten, navnlig chartrets artikel 18, er til hinder for en medlemsstats anvendelse af den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund på en ansøgning om international beskyttelse, når ansøgeren ved en ansøgning om anerkendelse af flygtningestatus i en medlemsstat begærer en forbedring af den subsidiære beskyttelse, som er blevet ham indrømmet i en anden medlemsstat, og asylproceduren i den sidstnævnte medlemsstat var og fortsat er behæftet med systemiske mangler.

61 – Jf. dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 79).

62 – Det skal fremhæves, at retten til asyl heller ikke er begrænset til overholdelse af non-refoulement-princippet, hvilket de ved artikel 20 ff. i direktiv 2011/95 indrømmede rettigheder vidner om.

63 – Jf. analogt dom af 21.12.2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 82 og 84).

D. Det femte spørgsmål i sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17

121. Det femte spørgsmål i sagerne C-297/17, C-318/17 og C-319/17 er alene blevet forelagt for det tilfælde, at det andet spørgsmål besvares benægtende⁶⁴. Med dette spørgsmål, som er opdelt i to delspørgsmål, ønsker den forelæggende ret for det første oplyst, hvorvidt de faktiske omstændigheder i hovedsagen *ratione temporis* er omfattet af anvendelsesområdet for Dublin II-forordningen eller Dublin III-forordningen, og for det andet om Dublin II-forordningen og/eller Dublin III-forordningen finder anvendelse, når en ansøger allerede har fået subsidiær beskyttelse i en anden medlemsstat.

122. Eftersom det følger af mit svar på det andet spørgsmål, at en medlemsstat ikke har pligt til som det første at undersøge, hvorvidt den er ansvarlig for at behandle ansøgningen om international beskyttelse, og kan afvise denne ansøgning af en af de i artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrunde, er det femte spørgsmål blevet uden genstand.

V. Forslag til afgørelse

123. Jeg foreslår på baggrund af det ovenfor anførte, at Domstolen besvarer de præjudicielle spørgsmål, som Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Tyskland) har forelagt, således:

- »1) Artikel 52, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse er til hinder for, at en national lovgivning til gennemførelse af artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32, som indfører en afvisningsgrund, når ansøgeren er indrømmet subsidiær beskyttelse i en anden medlemsstat, anvendes på ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet inden den 20. juli 2015. Den omstændighed, at asylansøgningen i henhold til Dublin III-forordningens artikel 49 stadig er fuldt ud omfattet af anvendelsesområdet for Dublin II-forordningen, eller at asylansøgningen er indgivet inden ikrafttrædelsen af direktiv 2013/32 og inden dets gennemførelse i national ret, er ikke relevant.
- 2) Artikel 33, stk. 1, i direktiv 2013/32 opstiller ikke nogen prioritering eller noget hierarki mellem bestemmelserne om fastsættelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig, og afvisningsgrundene i henhold til artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32. Det følger heraf, at en medlemsstat ikke har pligt til som det første at undersøge, hvorvidt den er ansvarlig for at behandle ansøgningen om international beskyttelse, og at den kan afvise denne ansøgning af en af de i artikel 33, stk. 2, i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrunde. Da der ikke er nogen prioritering eller noget hierarki mellem de pågældende bestemmelser, gør dette frie valg sig ligeledes gældende af procesøkonomiske hensyn.
- 3) EU-retten er til hinder for en medlemsstats anvendelse af den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund på en ansøgning om international beskyttelse, når levevilkårene for personer, som er berettiget til subsidiær beskyttelse, i den anden medlemsstat er i strid med artikel 4 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

64 – Sagsøgerne i hovedsagerne i sag C-297/17, C-318/17 og C-319/17 er af den opfattelse, »at det af Dublin III-forordningens artikel 49, stk. 2, fremgår, at den kun finder anvendelse på ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet efter den 1.1.2014. Forbeholdet, hvorefter Dublin III-forordningen finder anvendelse på alle anmodninger om tilbagetagelse, der er fremsendt efter den 1.1.2014, uanset på hvilket tidspunkt ansøgningen er indgivet, betyder ikke [...], at Dublin III-forordningen i så fald skal anvendes i sin helhed, hvilket ville være i strid med den klare bestemmelse i artikel 49, stk. 2, og heller ikke, hvis Dublin II-forordningen i øvrigt skal anvendes, at fristerne for at sende en anmodning om tilbagetagelse skal overholdes. Dublin II-forordningen fastsatte ikke nogen frist hvad dette angår«. Ifølge den tyske regering er det, henset til dens svar på den forelæggende rets øvrige præjudicielle spørgsmål, ufornuddent at besvare det femte spørgsmål. Kommissionen er af den opfattelse, at »eftersom det femte præjudicielle spørgsmål, henset til [dens svar] på det første og det andet spørgsmål, bliver i dobbelt forstand uden genstand, er det stærkt usandsynligt, at Domstolen skal behandle det«. Den franske og den polske regering har ikke fremsat bemærkninger til dette præjudicielle spørgsmål.

- 4) EU-retten er ikke er til hinder for, at en medlemsstat anvender den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund i forbindelse med en ansøgning om international beskyttelse, når den medlemsstat, som allerede har indrømmet ansøgeren subsidiær beskyttelse, ikke opfylder betingelserne i artikel 20 ff. i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse, uden at artikel 4 i chartret om grundlæggende rettigheder er tilsidesat, eller når personer, som er berettiget til international beskyttelse, ikke sikres eksistenssikrende ydelser eller i forhold til andre medlemsstater kun ydelser i væsentligt begrænset omfang, men de hvad dette angår ikke behandles anderledes end denne medlemsstats egne statsborgere.
- 5) EU-retten, navnlig artikel 18 i chartret om grundlæggende rettigheder, er til hinder for en medlemsstats anvendelse af den i artikel 33, stk. 2, litra a), i direktiv 2013/32 fastsatte afvisningsgrund på en ansøgning om international beskyttelse, når ansøgeren ved en ansøgning om anerkendelse af flygtningestatus i en medlemsstat begærer en forbedring af den subsidiære beskyttelse, som er blevet ham indrømmet i en anden medlemsstat, og asylsagen i den sidstnævnte medlemsstat var og fortsat er behæftet med systemiske mangler.«